

ביאליק מכה על כתפי" הומור, אירוניה ופרודיה בין ח.נ ביאליק לנחום גוטמן

יעל דורון*

תקציר

במאמר זה אבחן את מרכיב ההומור ביצירתו הכוללת של האמן נחום גוטמן ואתיחס אל קשריו האישיים והיצירתיים עם ח.נ ביאליק, שאותו הכיר מאודסה עוד מבית אביו, הסופר ש. בן ציון. כמו כן אבקש להציג את חשיבותו של גורם ההומור כמקשר ומגשר על פערים בין דורות, יבשות ותפיסות עולם כפי שזה בא לידי ביטוי לאורך שנות יצירתו של גוטמן. לשם כך, אשתמש במונחיו של הפילוסוף וחוקר הספרות מיכאיל בחטין שראה באירוניה, פרודיה ו"כתיבה משתברת" ביטויים סגנוניים לכתיבה שיש בה דיאלוג ופולמוס מהותיים. בנוסף, אראה כיצד מתפתח ומשתנה ההומור לסוגיו ביצירתו של גוטמן החל מילדותו ובתהליך התגבשותו כאמן בבירות אירופה. המשכו בשיתוף הפעולה האומנותי שהתקיים בין ביאליק לגוטמן בא"י בשנות השלושים של המאה הקודמת ובתהליך היוולדותו של גוטמן כסופר לאחר מותם של "דור האבות" ובבגרותו. לצורך כך, אעשה שימוש בקטעי ספרות, איורים וציורים.

* ד"ר יעל דורון, אמנית מרצה וחוקרת.